

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ การปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กและเด็กทางด้านสุขอนามัย
ในการป้องกันการเกิดโรคมือเท้าปากของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้เขียน นายบุญเลิศ จันทร์หอม

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.กรรณิการ์ ณ ลำปาง

บทคัดย่อ

การศึกษารั้วนี้ เป็นการศึกษาระงัพรรณนา เพื่อศึกษาความรู้และการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็ก พฤติกรรมสุขอนามัยของเด็ก และสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ในการป้องกันการเกิดโรคมือเท้าปาก เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในการ ป้องกันโรคมือเท้าปาก แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และแบบประเมินสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ผลการศึกษาพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด 22 ศูนย์ มีผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 47 คน ทั้งหมดเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี โดยมีระยะเวลาการทำงานที่เป็ผู้ดูแลเด็กเฉลี่ย 11 ปี และพบว่า ในปี 2556 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดโรคมือเท้าปาก จำนวน 10 ศูนย์

ผลการศึกษา ด้านความรู้และการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็ก ด้านสุขอนามัยของเด็ก และด้าน สิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 85.1) และมีการ ปฏิบัติผู้ดูแลเด็กในการควบคุมป้องกันโรคมือเท้าปากได้ถูกต้อง (ร้อยละ 94.1) เด็กในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กได้รับการดูแลให้มีความสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การ ประเมินด้านสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 68.2) แต่พบว่าผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางส่วนมีความรู้และ การปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ในเรื่องอาการ การติดต่อและการป้องกันการเกิดโรคมือเท้าปาก และผู้ดูแลเด็ก บางส่วนไม่ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งในด้านสุขอนามัยของเด็ก ในเรื่องการล้างมือ การดูแลไม่ให้เด็ก ใช้แก้วน้ำร่วมกัน การคัดกรองเด็กป่วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ร้อยละ 31.8 มีสิ่งแวดล้อมไม่ผ่าน ตามเกณฑ์ประเมินศูนย์เด็กเล็กปลอดโรคของกรมควบคุมโรค และพบความสัมพันธ์ระหว่างการ

ปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กในด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมเรื่องการทำความสะอาดของเล่นกับการเกิดโรคมือเท้าปากในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.02$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่พบการเกิดโรคมือเท้าปากจำนวน 10 ศูนย์ พบว่า การปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กทั้งการด้านสุขอนามัยส่วนบุคคลด้านการดูแลเด็กและด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมมากกว่าร้อยละ 10 ยังไม่ปฏิบัติตามแนวทางการควบคุมป้องกันโรคของกรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข ในหัวข้อการคัดกรองเด็กป่วย การทำความสะอาดเครื่องนอน และของเล่น

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามแนวทางที่กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุขกำหนด และสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการควบคุมโรค รวมถึงปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้การควบคุมป้องกันโรคมือเท้าปากเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title The Practice of Caregivers and Child Health Care in the Prevention of Hand Foot and Mouth Disease Childcare Centers, Laplae District, Uttaradit Province

Author Mr. Boonlerd Junhom

Degree Master of Public Health

Advisor Dr. Kannika Na Lampang

ABSTRACT

The objective of this descriptive study was to study the knowledge and performance of caretakers, personal hygiene of small children, and the environment at the day care centers in Laplae district, Uttaradit province in prevention of the hand, foot and mouth disease.

Data was collected using questionnaires for the caretakers and observation forms for the children and environment at the day care centers. The results showed that of 22 centers, there were 47 caretakers which all of them were female age between 30-39 years old. Most of them have college degrees and received routine medical check up annually. Their average experiences as caretakers were 11 years. In 2013, There were outbreaks of the hand, foot and mouth disease at 10 day care centers in the Laplae district.

Results showed that the caretakers had excellent knowledge (85.1%) and performances (94.1) in prevention of the hand, foot and mouth disease. The children at day care centers were well taken care of and had a very good personal hygiene. Most day care centers in the Laplae district passed the criteria for appropriate environment for children (68.2%).

However, there were some caretakers that misunderstood in the hand, foot and mouth disease symptoms and showed inappropriate performances for the prevention of the hand, foot and mouth

disease. Some of the caretakers did not wash their hand regularly and some allowed children to share drinking cups. There were 31.8 percent of the day care centers that did not pass the assessment criteria for the day care centers by the Department of Disease Control. There was a significant correlation (p-value = 0.02) between behaviors of caretakers in keeping good environmental hygiene and the outbreak of the hand, foot and mouth disease in the day care center. Among 10 day care centers that previously had the disease outbreak in 2013, more than 10 percent that did not meet the assessment criteria of the Department of Disease Control especially in keeping the beddings and toys clean.

Therefore, it is important for the involved government agency to promote the awareness and financially support for all the day care centers in Taplae district in order to follow the Department of Disease Control criteria to maintain good hygiene which is crucial in controlling the hand, foot and mouth disease outbreak.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved